

La meva planta de taronja... José Mauro de Vasconcelos

Trad. Carles Sans. Libros del Asteroide. 186 pàg. 13,95 €.

Les novel·les autobiogràfiques basades en els records infantils d'un autor que narra de gran i en primera persona solen fer molta basarda. Però amb José Mauro de Vasconcelos (1920-1984) el tòpic es capgira com un mitjó.

La meva planta de taronja llima (1968) és la història d'en Zezé, un nen de cinc anys, fill de mare índia i pare portuguès, esquifit i ros, que de gran vol ser poeta. Intel·ligent i sensible, brasiler i pobre, ple de germans i molt paparra, creix massa de pressa, desarma tothom amb la seva lògica i aprèn a llegir sol. Avui li atribuirien "altres capacitats". Però en Zezé també és un trapella i, malgrat ser un fora de sèrie jugant a bales i compartint la seva pobresa amb els que encara són més pobres que ell, la seva família el balda a garrotades. Avui en dirien "TDAH" (trastorn per dèficit d'atenció amb hiperactivitat).

La cruesa dels

maltractaments s'acompanya de floretes intolerables: tens el dimoni a la sang, gat de carrer, porqueria o trasto rodamón. El seu món imaginari està ple d'amics, de converses i de veus. Parla amb en Luciano, un ratpenat, i amb Minguinho, un arbust de taronja llima que creix de pressa com ell. El sentit de l'humor d'en Zezé és un bàlsam per al lector enmig de tanta misèria. A casa, té cura de la illusió del seu germà petit però treu de polleguera la resta de la família. A l'escola i al carrer, és un àngel generós però renega quan no li donen dolços. Al barri carioca de Bangu tothom el coneix. Però ell vol ser el tema de conversa a casa seva.

Abandonat emocionalment per la covardia dels grans, s'arrapa a Manuel Valadares, el Portugués, el destinatari de la confessió del llibre, un ric del poble que té el cotxe més bonic. Quan li admet: "Sóc tan dolent que no hauria d'haver nascut", l'amic real adopta aquella animeta assedegada de tendresa. És llavors, quan rep amor i no cops, que aquell arbust amic de taronja llima passa a ser un simple taronger que no sap fer ni una flor. Quan el tren esclafa el Portugués, el món d'en Zezé s'esfondra. Orfe d'amor, creix i madura. La traducció de Carles Sans aconsegueix traslladar al lector català l'atmosfera, el lirisme, la tendresa, la psicologia i el document que Vasconcelos va deixar escrit. —Anna Carreras

NOTA AL PEU A Vasconcelos li va la conya. Aquí hi ha humor!